

2021-02-10

Ert dnr:
S2021/01286

Sektionen för infrastruktur och fastigheter
Sara Rhudin

Socialdepartementet
10333 STOCKHOLM

Promemorian långväga kollektivtrafik

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har inget att invända i sak mot förslagen om långväga kollektivtrafik i föreliggande promemoria och delar de bedömningar som redovisas.
- I viss utsträckning finns långväga kollektivtrafik inom ramen för de regionala kollektivtrafikmyndigheternas trafik. Detta kan ge ekonomiska konsekvenser för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. SKR anser att staten fullt ut ska kompensera de ökade kostnader som förslagen innebär.
- SKR vill i sammanhanget framföra viktiga förutsättningar för den regionala kollektivtrafiken inför att eventuella ytterligare smittskyddsåtgärder och ändringar i begränsningsförordningen behandlas.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Ökade kostnader för de regionala kollektivtrafikmyndigheternas trafik ska kompenseras

SKR har inget att invända i sak mot förslagen i promemorian och delar de bedömningar som redovisas som bakgrund för att förebygga ökad smittspridning. SKR noterar att långväga kollektivtrafik definieras som kollektivtrafik med linjesträckning över 150 km. Detta innebär att den regionala kollektivtrafiken, som de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ansvarar för, i allt väsentligt faller utanför de föreslagna reglernas tillämpningsområde.

I den mån reglerna är tillämpliga på regional kollektivtrafik (d.v.s. om linjesträckningen överstiger 150 km) kan det antas att de kommer att innebära praktiska problem och ökade kostnader. De praktiska problemen består framför allt av att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna har mycket begränsade möjligheter att styra resandeströmmar och begränsa antalet passagerare på fordon. Liksom konstateras i promemorian kan förslagen, beroende på omfattningen av sådan trafik och hur avtalen ser ut, komma att ge ekonomiska konsekvenser. Förslagen kan därmed komma att innebära behov av justeringar i nuvarande och kommande avtal i syfte att ge ansvarig verksamhetsutövare möjlighet att uppfylla kraven. SKR anser att staten fullt ut ska kompensera de ökade kostnader som förslagen innebär.

Den regionala kollektivtrafikens förutsättningar inför eventuella kommande åtgärder

I promemorian uppges att arbetet med att analysera behovet av ytterligare krav på smittskyddsåtgärder i kollektivtrafiken kommer fortsätta inom Regeringskansliet. SKR vill därför framföra viktiga förutsättningar för den regionala kollektivtrafiken inför att eventuella kommande smittskyddsåtgärder och ändringar i begränsningsförfordningen behandlas. SKR bistår gärna med kompetens i kommande arbete.

När det gäller regional kollektivtrafik finns anledning att beakta att Folkhälsomyndigheten i sina föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:12) om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m. behandlat såväl allas ansvar i fråga om nyttjandet av kollektivtrafiken som kollektivtrafikanordnarens eget ansvar. Enskildas ansvar att inte använda kollektivtrafik i onödan ökar förutsättningarna för kollektivtrafikanordnaren att upprätthålla en från smittskyddssynpunkt säker trafik.

Om föreskrifter för regional kollektivtrafik införs med stöd av Covid-19-lagen, anser SKR att det är av största vikt att balansen mellan enskildas ansvar och kollektivtrafikens ansvar bibehålls och att nuvarande reglering beaktas. Här bör t.ex. noteras att kollektivtrafiken enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd bör se till att trafiken kan köras i den omfattning som behövs för att minska risken för trängsel, vilket kan komma i konflikt med begränsande föreskrifter.

Med nuvarande kollektivtrafiklag, som bygger på EU:s kollektivtrafikförordning, finns heller inte möjlighet att välja vilka som ska få resa. Detta gör att det individuella ansvaret är det som väger tyngst. Det finns sällan möjlighet till platsbokning i regional kollektivtrafik, vilket innebär att platsgaranti inte är möjlig.

Begränsningar av antal resenärer i regional kollektivtrafik kan innebära en rad praktiska utmaningar, till exempel vad avser fordonstillgång och personalresurser. Det kan även påverka avtalsrelationen mellan berörd regional kollektivtrafikmyndighet och upphandlade trafikföretag. Den ekonomiska ersättning som hittills avsatts för den regionala kollektivtrafiken är långt ifrån tillräcklig och behovet av ekonomisk ersättning kan öka ytterligare. Det är därför önskvärt att synpunkter kan föras fram i ett tidigt skede innan föreskrifter föreslås. Begränsande åtgärder för den regionala kollektivtrafiken riskerar annars att få andra effekter än vad som avses.

Sveriges Kommuner och Regioner

Gunilla Glasare

Peter Haglund